
Recommended Citation

ආනන්ද, සරත් (2016) "පාරම්පරික දැනුම ගවේෂණය, භාවිතය හා අභියෝග," ආඛ්‍යාත: : Vol. 01: Iss. 1, Article 03.
Available at: www.sab.ac.lk

ශාස්ත්‍රීය ලිපි

පාරම්පරික දැනුම ගවේෂණය, භාවිතය හා අභියෝග

සරත් ආනන්ද

පාරම්පරික දැනුම ගවේෂණය, භාවිතය හා අභියෝග

සරත් ආනන්ද
B.A(sp), M.Phil, PhD
sarath_a@yahoo.com

පාරම්පරික දැනුම (Indigenous Knowledge) යන්න වර්තමාන ලෝකය තුළ සැලකිය යුතු උත්තරවක් හා කතිකාවක් නිර්මාණය කිරීමට සමත්ව ඇති මාතෘකාවකි (Senanayake, 2006, Agrawal, 2002., Anderson, 2004., Grenier, 1998). මෑත ඉතිහාසය තුළ සම්ප්‍රදයික දැනුම (Traditional Knowledge) හා එය අධ්‍යයනය කිරීමේ ප්‍රයෝජන ගැන කතා බහක් ඇති කළ ප්‍රමුඛයන් අතර, දේශ ගවේෂකයන්, ඉතිහාසඥයන්, පුරා විද්‍යාඥයන් හා මානව විද්‍යාඥයන් සිටිනු දැකිය හැකිය¹. පාරම්පරික දැනුම යන පදයට සමපාත වශයෙන්, සම්ප්‍රදයික දැනුම, දේශීය දැනුම (Local Knowledge) යන පද බහුල වශයෙන් භාවිත කෙරෙන අතර, සමස්ත සන්දර්භය තුළ සියළු පදයන්ගෙන් අවධාරණය කිරීමට උත්සාහ දරන්නේ සමාන අර්ථයක් වුව ද, ඒ ඒ පද වඩා ගැඹුරින් හැදෑරීමේ දී අදාළ භාවිතාවන් තුළ සියුම් හා සාපේක්ෂ වෙනස්කම් දැකගත හැකිය. පාරම්පරික දැනුම යන්නෙන්, කිසියම් ප්‍රජාවක් ස්වකීය මුතුන් මිති පරම්පරාවෙන් උරුම කර ගත්, ඛණ්ඩනය වෙමින් හෝ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන එනු ලබන කිසියම් දැනුම් සම්භාරයක් ප්‍රකාශ කෙරෙන අතර, සම්ප්‍රදයික දැනුම ගත හැකි වන්නේ, කිසියම් ආකාරයකට අවිච්ඡිකල්පිත හෙවත්, තව්කරණයන්ට ලක්වෙමින් පවත්වාගෙන එන දැනුම් පද්ධතියක් ලෙසය. එසේම, දේශීය දැනුම යන්න තේරුම් ගැනීම සඳහා "Local Knowledge" යන පදය යොදාගනු ලැබුව ද, වඩා යථාර්ථවාදී ලෙස ගතහොත්, එයින් ප්‍රකාශ කිරීමට උත්සාහ දරන අදහස අවධාරණය කරන්නේ ඒ ඒ භූගෝලීය, සමාජීය හෝ සංස්කෘතික කලාපයන්ට අයත් (Territorial) දැනුම වැනි සංකල්පයකි. මෙවැනි වාග් විද්‍යාත්මක සංකීර්ණතා හා සාපේක්ෂතා පැවතුණ ද, පාරම්පරික දැනුම පිළිබඳ කතිකාව තුළ ඉහත කී සියල්ල සංකලනය වූ සංදර්භමය ඤානය අන්තර්ගත වන බව පිළිගත යුතුය.

පාරම්පරික දැනුම සම්බන්ධයෙන් කථා කිරීමේ දී බහුල වශයෙන් සාකච්ඡාවට භාජනය වන මාතෘකා අතර, කෘෂි, ධීවර හා සෞඛ්‍ය කාර්මික නිෂ්පාදන හා සම්බන්ධ තාක්ෂණික ප්‍රභවයන්, ශාඛ පිළිබඳව ජන විඥනය (ethnobotany) පාරිසරික (Ecological), අභ්‍යවකාශ තරණය (celestial navigation), වෛද්‍ය ක්‍රම (medical), පාරම්පරික ආකාශ වස්තු පිළිබඳ අවබෝධය (ethnoastronomy), කාලගුණය (chimate) අදිය කැපී පෙනේ. ස්වදේශික හෙවත්, පාරම්පරික ගැටලු පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ස්ථීර සමුළුව (United Nation's Permanent Forum for Indigenous Issues - UNPFII - 2008) දක්වන ආකාරයට, සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරය තුළ දේශීය හෝ සම්ප්‍රදයික දැනුම හැටියට සලකන්නේ, ශාක, සත්වයන් හා ඒවායෙහි ව්‍යාප්ති විධි පිළිබඳ සම්ප්‍රදයික දැනුම් භාවිතාවන් හා සබැඳි සංස්කෘතිය ආදියයි. ඒ අනුව, මෙහි අඩංගු දෑ වඩා විස්තරාත්මක වශයෙන් දැක්වුවහොත්,

- සංස්කෘතික ඇගයුම් විදහා දැක්වීම්
- විශ්වාස

1 ඇතැම්විට මුල් කාලීන මානව විද්‍යාඥයන් අතර ස්වකීය නව සිද්ධාන්ත ඉදිරිපත් කිරීම් හා තහවුරු කිරීම් සඳහා කිසියම් ආකාරයක ක්‍රම විද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයක් හැටියට ද පාරම්පරික දැනුම අධ්‍යයනය ප්‍රචලිත වූ බව පෙනේ.

- පිලිවෙත් හා ප්‍රජා මූල තීර්ණ
  - භූමිය හා පරිසර පද්ධති කළමනාකරණ දැනුම
- යන කරුණු ගත හැකිය (UNPFII - 2008).

පාරම්පරික දැනුම ගලායාම බොහෝවිට සිදුවන්නේ කටවහරින්, පරපුරෙන් පරපුරට යන අන්දමින් අනුසාරයෙන් හෝ පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට ආදී වශයෙනි. මෙම පරම්පරාවෙන් හෝ පුද්ගල සබඳතා මඟින් සම්ප්‍රේක්ෂණය වන දැනුම ප්‍රකෂේපණය වන ප්‍රධාන මාධ්‍ය ලෙස, කතාන්දර, ඓතිහාසික පුරාවෘත්ත, ජන විශ්වාස, වාරික වාරිත්‍ර, ජන ගායනා හා ඇතැම් විට තීර්ණ පද්ධති ආදිය දැක්විය හැකිය. මෙකී දැනුම ගලායාමේ ප්‍රධාන මාධ්‍යය හැටියට කට වහර යනුවෙන් දක්වනු ලැබුවද, ඇතැම් ජන කණ්ඩායම් විසින් උරුම කරගෙන සිටින, පාරම්පරික දැනුම් සම්භාරයන් ඇතැම් අවස්ථාවලදී, ඉහත කී වූල සම්ප්‍රදයික පරිමාණයන්ගෙන් ඔබ්බට ගොස්, යම් තරමක ලේඛන මාධ්‍යය වෙත පැමිණ ඇති ආකාරයන් දැක ගත හැකිය².

නූතන ලෝකය තුළ පාරම්පරික දැනුම ගවේෂණය කිරීමේ වැදගත්කම හා අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරන්නන් අතර විශේෂයෙන්, තිරසර සංවර්ධනය (Sustainable Development) අවධාරණය කරන්නන්, සහභාගිත්ව සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්හි නිරතවන්නන් (Participatory Development Activities), රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලට අයත් සංවර්ධන ක්‍රියාධරයන්, දේශප්‍රේමී ප්‍රවාහ (Patriotic Movements) තුළින් බල දේශපාලන භූමිකා රඟ දක්වන්නන්, බහුල වශයෙන් දැකිය හැකිය. Lanzano (2013) , Brokemsha et al. (1980) අවධාරණය කරන ආකාරයට, පාරම්පරික දැනුම පිළිබඳ කතිකාව නූතන ව්‍යවහාරයට පැමිණෙන්නේ සංවර්ධන වැඩසටහන් හඳුන්වාදීමේ ප්‍රවේශයක් වශයෙන් මානව විද්‍යාඥයන් පරිසරයේ අවධානය යොමු වීමත් සමඟය. Lanzano (එම) තවදුරටත්, Garil හා වෙනත් අය (1993) හා Berkes (1999) උපුටා දක්වමින් සඳහන් කරන්නේ, ඉන් අනතුරුව මෙම ප්‍රවේශය පාරිසරික ගැටලු, සංස්කෘතික හැසිරීම්, සෞඛ්‍යදහමෙහි තුල්‍යතාව ආදිය පිළිබඳ උත්තරවක් දක්වන ලද විද්වතුන් අතර ජනප්‍රිය වූ බවයි. විශේෂයෙන්, මෙම ප්‍රවාහයට "බටහිර විරෝධී" එසේ නැතහොත් පෙරදිග වාදීන් (Orientalists) අතර ප්‍රචලිත වූයේ, යුරෝ කේන්ද්‍රීය දැනුම් පද්ධතියට හා ස්වාභාවික විද්‍යා සුසමාදර්ශයන් සඳහා විකල්ප වශයෙන් යොදාගත හැකි බටහිර නොවන තාක්ෂණ විධි හඳුනා ගැනීමේ ප්‍රවේශයක් වශයෙන්ය³ (Briggs, 2005).

2 උද්‍යෝගී වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පාරම්පරික හෙවත් දේශීය වෙදකම දැක්විය හැකිය. බොහෝවිට මේවා ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙතක් හා මුඛ පරම්පරාගත දේ හැටියට පැවත ආවද, ඇතැම් අවස්ථා වලදී ලේඛනගත කොට තිබෙන ආකාරයන් දැකිය හැකිය. තවත් උද්‍යෝගීයන් ලෙස ජන ගායනා මුලුමනින්ම කටවහර මත පැවත ආවද, යම් තරමකින් විද්‍යාත්මක ආභාසය ලැබ ජන කවියන් ස්වකීය නිර්මාණ ග්‍රන්ථ ගත කොට තබන ලදී (උද - තුන්සරණය).

3 Briggs මෙය දකින්නේ බටහිර විද්‍යා හා පාරම්පරික දැනුම් පද්ධති අතර ද්විතීකවාදී ගැටුමක් (Binary Tention) හැටියටය. ඔහු දක්වන ආකාරයට මෙය දැනුම විවිධාංගීකරණය පිළිබඳ ගැටලුවක් මෙන්ම, සම්ප්‍රදයික දැනුම රෝමානික කිරීමක් (Romanization of Indigenous Knowledge) වේ.

වර්තමානයේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද යම් තරමකට සම්ප්‍රදායික දැනුම පුනර්ජීවනය කළ යුතු බවටත්, නූතනත්වය විසින් ජනනය කරන ලද බොහෝ “ව්‍යසන” සඳහා ප්‍රතිකර්ම වශයෙන් යොදාගත හැකි සුවිශාල දැනුම් සම්භාරයක් දේශීය වශයෙන් පැවතුණු බවටත් වන කතිකාවත් ගොඩ නැගෙමින් පවතී. මෙම ලිපියෙහි අරමුණ වන්නේ ද (1) මෙම අදහසෙහි සාධනීය ලක්ෂණ පවතින්නේ ද යන්න විමසා බැලීම හා (2) මෙකී අරමුණු සාධනය කර ගැනීමේදී විදුර්චිත තුළ බහුල වශයෙන් පවතින හා පැවතිය හැකි මිථ්‍යා හා සංකීර්ණතා විමසා බැලීමත් (3) පාරම්පරික දැනුම ගවේෂණය කිරීමේදී එහි සීමා හඳුනා ගැනීමෙන් සාම්ප්‍රදායික දැනුම් අධ්‍යයනය වඩා සාධනීය දිසානතියකට යොමුකළ හැක්කේ කවරාකාරයෙන්දැයි විමසා බැලීමත් ය. මේ සඳහා ප්‍රවේශයක් වශයෙන් දේශීය හෝ පාරම්පරික ඥානය පිළිබඳ කතිකාවට එල්ල වී ඇති විවේචන මෙන්ම, එකී විවේචනයන්ගෙන් ගතහැකි සාධනීය කාරණා හඳුනාගෙන තිබීම ප්‍රයෝජනවත් වේ. මේ තුළින් පර්යේෂකයන් වෙත පැවතිය හැකි අභිනති අවම කර ගැනීමටත්, එමෙන් මල දේශීය ඥාන ගවේෂණය සඳහා ත්‍යාගික ක්‍රමවේදත්මක ප්‍රවේශයක් සකසා ගැනීමටත් උපකාරී වනු ඇති බවටත් විශ්වාස කෙරේ.

සම්ප්‍රදායික ඥානය හා සම්බන්ධ මූලික නොඑකඟතාවක් හැටියට එය නූතනත්ව ගමන් මගේ “පූර්ණ ආපසු ගමන් කිරීමක්” ය යන අදහස දරන විචාරකයන් බහුල වෙති (Luthfa, 2006., Gordon 2003). කෙසේ වෙතත්, මෙම වෝදනාවෙහි මූලික තර්කයන් ගැඹුරින් විමසා බැලීම බෙහෙවින් වැදගත් වෙයි. මානව ශිෂ්ටාචාරයේ ප්‍රගමනය සිදුවූයේ සහ තව දුරටත් සිදුවෙමින් පවතින්නේ විවිධ දැනුම් පද්ධතීන්ගේ නිරන්තර එකතු වීම් නිසාවෙන් ය යන කාරණය අමතක කළ නොහැකිය. මෙය කාලාන්තරයක් මුළුල්ලේ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් හෝ අප්‍රකටව පවතින දැනුම් ධාරා කිසියම් රේඛීය ප්‍රවාහයකට පිවිසීමක් මෙයින් අපේක්ෂා කළ හැකිය. මෙම ක්‍රියාවලියේදී විවිධ දැනුම් නිෂ්පාදකයන්ගේ විචාර, විවේචනල ප්‍රති නිර්මාණය කිරීම් හා අන්හද බැලීම් තුළින් වඩා ඔප මට්ටම් වූ නව දැනුමක් ජනනය වීම සිදුවේ. එක් අතකින් නූතනත්වයේ ආරම්භය වශයෙන් ප්‍රකාශ වන්නේ ද මෙම මූලධර්මය යි. එහිදී ප්‍රාදේශීය හෝ හුදෙකලා දැනුම් නිර්මාණයන්ගේ ඇතැම් කොටස් විචුලනය (disintegration) වීමක් සිදුවීම නොවැලැක්විය හැකිය. උදාහරණ වශයෙන් ධීවර කර්මාන්තයේදී අතීත ලාංකේය ධීවරයන් හවිත කළ “කරක් ගැසීම” හෝ ඇත පෙරදිග ගෝත්‍රික ප්‍රජාවක් විසින් භාවිත කරනු ලබන ඉලක්කය බලා ඊයකින් හෝ හෙල්ලකින් ඇත මත්ස්‍ය සම්පත නෙලා ගැනීම යන්න, පාරම්පරික තාක්ෂණය හෝ දැනුම වශයෙන් සලකා බැලුවහොත්, එහි වඩාත් ඵලදායී හා ශ්‍රම සුක්ෂම භාවිතාවන් ට්‍රෝලර් යාත්‍රා වැනි නූතන තාක්ෂණික ප්‍රතිනිර්මාණ ආශ්‍රයෙන් සිදුවනු වර්තමානයේදී දැකිය හැකිය. මේ අනුව, නූතන ජනගහන වර්ධන අවශ්‍යතාවයන්ට සරිලන ආකාරයෙන් එකී ධීවර තාක්ෂණය භාවිත කරමින් තිබියදී, නැවත පෙර කී පාරම්පරික ක්‍රම වලට යා හැකිද? හා යා යුතුද? යන ගැටලුව මතු වේ. මෙකී අර්ථයෙන්, “ශිෂ්ටාචාරයේ ආපසු හැරීමක්” වශයෙන් පාරම්පරික ඥානය දේශ දර්ෂණයට ලක් කරන්නන්ගේ තාර්කික ප්‍රවේශය සඳහා කිසියම් සාධාරණීකරණයක් හිමි වේ.

නූතන ඉතිහාසය තුළ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකයන් අතර, විශේෂයෙන් ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පදනම් කොට ගනිමින්, ක්‍රියාදාම පර්යේෂණයන්හි (Action

Research) නියැලෙන සමාජීය විද්‍යාඥයන් අතර ප්‍රචලිත වූ සංවර්ධන ප්‍රවේශ හැටියට සහභාගිත්ව ග්‍රාමීය ප්‍රවේශය (Participatory Rural Appraisal) හා ශීඝ්‍ර ග්‍රාමීය ඵලඹුම (Rapid Rural Appraisal) ආදිය දැක්විය හැකිය. මෙම දෙවර්ගයෙහිම සංක්ෂිප්ත ක්‍රමවේදත්මක නිර්වචනය වූයේ, ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් සංවර්ධනය කිරීමේදී, අදාළ ප්‍රජාවන් වලට ආවේණික ගැටලු හඳුනා ගැනීමේදීත්, ඒ ඒ ගැටලු සඳහා විසඳුම් සපයා ගැනීමේදීත් එකී ප්‍රජාවන්ට අයත් සාමාජිකයන් සතු සාම්ප්‍රදායික දැනුම විධිමත් ලෙස උකහා ගැනීම බෙහෙවින් ඵලදායී වන බවයි (Grenier 1997 ; Sillitoe 1998 ; Zurayak 2000). මෙවැනි කාර්යයන් හිදී බාහිරින් පිවිසෙන සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකයාගේ කාර්යභාරය කිසියම් මැදිහත්කරුවකුගේ හෝ මෙහෙයවන්නකුගේ භූමිකාවට සීමා වේ. ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් තුළ සමූච්ඡය නොවී විසිරී පවතින දැනුම කිසියම් පොදු අරමුණක් වෙනුවෙන් යොදා ගැනීම මෙම ක්‍රියාකාරකම් වල නිෂ්චිත අරමුණයි. එසේ වෙතත්, මෙම ප්‍රවේශයන් වෙත එල්ල වී ඇති පොදු විවේචනයක් තම්ල මේ තුළින් ප්‍රවීණයන් සතු තාක්ෂණික දැනුම පසෙකලා ප්‍රාථමික තාක්ෂණය කෙරෙහි විශ්වාසය තැබීමක් සිදුවන බවයි. එක් අතකින් මෙම ප්‍රවේශය විවේචකයන් විසින් හඳුන්වාදෙන ලද්දේ “වෛද්‍යවරුන් විසින් රෝගීන්ට අවශ්‍ය ප්‍රචිකාර රෝගීන් විසින්ම තීරණය කිරීමට ඉඩකඩ සැලසීමක්” ලෙසය. මෙය බෙහෙවින් ප්‍රබල විවේචනයකි. දේශීයත්වය අගය කරමින් හා සම්ප්‍රදායික කෘෂිකාර්මික වෛද්‍ය හා තාක්ෂණික ක්‍රම තඟා සිටුවීමේ බොහෝ ව්‍යාපෘති නූතන ඉතිහාසය පුරා බොහෝ රටවලින් වාර්තා වූ අතර, එම ව්‍යාපෘති බොහෝදුරට පදනම් වූයේ විදේශ වලින්, විශේෂයෙන් නූතන තාක්ෂණයේ පිහිටෙන් කර්මීකරණයට ලක් වූ හා ඒ තුළින් විශාල ප්‍රාග්ධනයක් සමූච්ඡය කර ගැනීමට සමත් වූ බවහිට ප්‍රමුඛ ධනේෂ්වර රාජ්‍යයන්ගේ මූල්‍යධාරයෙන් ය යන්න තවත් ප්‍රබල විවේචනයකි. මෙහි වඩාත් විසුළු සහගත යථාර්තය වන්නේ ධනේෂ්වර මූල්‍යශ්‍රයන්ගෙන් ලැබෙන ආධාර මුදල් අවසන් වූ වහාම, එකී දේශීය වූත් දේශ භිතෙශී වූත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මුලුමනින්ම හෝ අර්ධ වශයෙන් කඩා වැටීමට ලක් වීමය (Moore, 1985, Lanzano 2013, Luthfa 2006).

බොහෝ ප්‍රතිපක්ෂ විචාරකයන් විසින් අවධාරණය කොට තිබෙන තවත් සුවිශේෂී කාණයක් නම්, සමස්තයක් ලෙස නොවැනි ලොව හුදීජන විඥනය තුළ අවිඥනිතව පවතින හුදු බවහිට විරෝධය හා පහසුවෙන් අවධි කළ හැකි ජාත්‍යන්තරය ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා දේශපාලඥයන් හා “දේශ ප්‍රේමීන්” විසින් පාරම්පරික දැනුම යන සංකල්පය අවභාවිත කරන්නේ ය යන්නයි. දේශපාලනික අවශ්‍යතා මත සිදු වූ ව්‍යාජ “ජාත්‍යන්තරය” ව්‍යාපෘතිවල නිෂේධනීය ගති ලක්ෂණ සඳහා උදාහරණ අවශ්‍ය තරම් ගෝලීය හා දේශීය වශයෙන් සපයාගත හැකිය (Moore, 1985., Tennakoon, 1988). මේවා ජාතික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වශයෙන් දියත් වුවද, සමාජ විද්‍යාඥයන් වඩාත් රුචිවන්නේ සමාජ ව්‍යාපාර (Social Movements) වශයෙන් හැඳින්වීමටය. සමාජ ව්‍යාපාර වල දැකිය හැකි පොදු ලක්ෂණයක් නම්, ඒවා තුළින් විශාල මහජන ප්‍රබෝධයක් ඇති වීමත්, ඒවා ඓතිහාසික දිසානතියකින් (Historical Orientation) යුක්ත වීමත්ය (Anderson 2004, Agrawal 2002).

පාරම්පරික දැනුම ගවේෂණය කරන්නන් කෙරෙහි ප්‍රකටව හෝ අප්‍රකටව පැවතිය හැකි ගති

ලක්ෂණයක් හැටියට විවේචනයට භාජනය වන්නේ ලබුද්ධියට හෝ යථාර්තයට වඩා හුදු විශ්වාසය මත පදනම්ව තර්ක ඉදිරිපත් කිරීමයි. පාරම්පරික දැනුම, තාක්ෂණය හෝ පිළිවෙත් කෙරෙහි පවතින අත්ධි භක්තිය, හෝ තමන්ද අයත් ජන කණ්ඩායම් සම්බන්ධයෙන් වන අධි තක්සේරුව පර්යේෂකයන් තුළ පුද්ගල අභිනති වර්ධනය කිරීමට හේතු වේ (Gordon, 2004., Tennakoon, 1988). ඕනෑම අයෙකුට කිසියම් විශ්වාසයක එල්ල සිටීමට ඇති අයිතිය මෙහිදී ප්‍රශ්න නොකෙරුණත්, එය පර්යේෂණ විෂයයෙහි ගැටලු මතු කරන්නකි. මෙයට ම සම්බන්ධ අනෙක් කාරණය නම්, විවිධ සමාජයන්හි ප්‍රාථමික ජන කණ්ඩායම් අතර පවතින වාරිතූ හා පිළිවෙත් ආදිය සාධාරණීකරණය කිරීම සඳහා ඒවා නූතන විද්‍යාවෙන් සපුරාණ කර ගැනීමට (Scientifization) දරන උත්සාහයයි. ඇතැම් පිළිවෙත් තුළ යම් යම් ප්‍රායෝගික වැදගත්කම් පැවතිය හැකි වුව ද, මෙකී උත්සාහයන් හැඳින්විය හැකි වන්නේ, “විද්‍යාත්මක ගෙන්තම්” (Scientific Fabrications) හැටියටය. පාරම්පරික ඇගයීම් හා පිළිවෙත් ආශ්‍රිතව විද්‍යාත්මක පදනමක් නොපවතින්නේය යන තර්කය මතු කිරීමට මෙයින් අදහස් නොකෙරෙන අතර, මේ තුළින් අවධාරණය කිරීමට උත්සාහ දරන්නේ, සම්ප්‍රදයික පිළිවෙත් හා වාරිතූ වාරිතූ සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන අධ්‍යයන නැවත නැවතත් උපනතාස තත්වයේම පැවතීමේ යථාර්ථය විදහා දැක්වීමයි. පර්යේෂණයන් උපනතාසයකින් ආරම්භ වී නැවතත් උප නතාසයකින් අවසන් වීම එක් අතකින් ඥානෝද්දීපනයක් ඇති කිරීමට සමත් වෙතත්, එයින් පරිපූර්ණ පර්යේෂණයක ප්‍රතිඵල අත්පත් කර දෙන්නේ නැත.

මධ්‍යස්ථ ස්ථාවරයක සිට විමසා බැලීමේදී පෙනීයන දෙයක් නම්, ඉහත කී විවේචන බෙහෙවින් යථාර්තවාදී තලයක සිට සිදුකොට ඇති බවයි. එසේ වෙතත්, යම් යම් ප්‍රවේශාත්මක සංකීර්ණතා පැවැතුනත්, පාරම්පරික හෝ දේශීය ඥාන ගවේෂණය පිළිබඳ කතිකාව මෙතෙකින් අවසන් විය යුතුද යන ගැටලුව අප තුළ මතු කරයි. තිසැක වශයෙන් ඉහත කී චෝදනා යථාර්තවාදී ලෙස ග්‍රහණය කර ගන්නා අතර, මෙහිදී අපට කළ හැකි වන්නේ, මෙම විවේචනයන්හි එන කරුණු සුභවාදී කොට ගෙන, පාරම්පරික ඥාන ගවේෂණය තාර්කික පදනමක පිහිටා පවත්වාගෙන යාමය. විත්තමයල දේශපාලනික හා තාක්ෂණික වශයෙන් වර්තමාන ලෝකය බෙහෙවින් පොහොසත් බව මෙහිදී මතක තබා ගත යුත්තකි. නූතන දැනුම පිළිබඳ උරුමය එක් අතකින් බටහිරට ආරෝපනය කරලීම ම කිසියම් මුඟ් කමකි. ඇතැම් නූතන යැයි කියාගන්නා විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික මූලයන් සොයා යන ගවේෂකයන්හට තහවුරු වී ඇතිල බහුල අත්දැකීමක් නම්, ඒවායෙහි මූලාරම්භය බොහෝවිට බටහිර නොවන බවයි. බොහෝවිට සිදුව ඇත්තේ ලොව තත් දෙසින් ඇදී ආ දැනුම් සම්භාරයට නූතන විත්තනය වෙතින් තාර්කිකත්වයක් ආරෝපණය වීම නිසා එය වඩා සුක්ෂම හා කාර්යක්ෂම ව්‍යුහයක් බවට පත් වීමයි. අනෙක් අතට, පාරම්පරික හෝ සාම්ප්‍රදයික දැනුම කෙරෙහි වන භක්තිය හේතුවෙන් සමස්ත නූතනත්වයම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම යනු නිමාවක් නොවන හා වෙනත් ම දර්ශනික ප්‍රවේශයකට මාර්ගය වුවර කිරීමකි.

සාමාන්‍යයෙන් පාරම්පරික ඥානය පිළිබඳ කතිකාවෙහි එන බහුල වශයෙන් අවධාරණය කැරෙන මූලික ප්‍රවේශ කිහිපයක් විග්‍රහාත්මක පහසුව සඳහා පහත ආකාරයට සංක්ෂිප්තකොට දැක්විය හැකිය.

- පාරම්පරික ඥාන ගවේෂණය දේශපාලනික අවශ්‍යතාවක් ලෙස
- පාරම්පරික ඥානය සංවර්ධන ප්‍රවේශයක් ලෙස
- සාම්ප්‍රදයික තාක්ෂණයේ පරිසර හිතවාදී

ප්‍රවේශයක් ලෙස

පාරම්පරික ඥාන ගවේෂණය දේශපාලනික අවශ්‍යතාවයක්ය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ, එය හුදෙක් දේශීය ජාතිකවාදීන් හා දේශ හිතෙහිගේ දේශපාලන අවශ්‍යතා සන්තර්පනය කිරීමේ මෙවලමක් වශයෙන් නොව, ගෝලීය ආර්ථික හා බල දේශපාලන ප්‍රවාහයෙන් සිදුවන ගැහැට අවම කර ගැනීමට යම් පිටුවහලක් කරගත හැක්කේය යන විශ්වාසය පදනම් කොට ගෙනය. තිසැක වශයෙන්ල සමස්ත ලෝකයම නූතන ගෝලීයකරණ ප්‍රවාහයට හසුවී ඇති බව තොරහසකි. මෙම ක්‍රියාවලිය මුලුමනින්ම ධනේෂ්වර වුවක් වන අතර, සාපේක්ෂ වාසි හා අවාසි වලින් සමන්විතය. ගෝලීයකරණ ක්‍රියාවලියෙහි සුභවාදී අංශයම තියෝජනය කරන නතායාවාර්යවරුන් දක්වන ආකාරයටල එය නූතනත්වයේ දිගුවක්, තොරතුරු තාක්ෂණයේ සංවර්ධනය හා ලෝක ධනේෂ්වර ක්‍රමයේ සංවර්ධනය පර්යන්තයට ගලායාමක් වශයෙන් හුවා දක්වනු ලැබුවද, දැනට යටපත් වෙමින් පවතින පරායත්තතා නතායාවාර්යවරුන් (Dependency Theorists) වෙතින් ප්‍රකාශයට පත් වූ නූතන යටත් විජිත වාදයට එරෙහි විචාරයන් මුලුමනින්ම බැහැර කෙරී නොමැත. ගෝලීයකරණ ප්‍රවාහය කිසියෙක්ම නවතාලිය නොහැකි මහෝසයක්ය යන පදනම මත, එයට මුහුණ දීම සඳහා දේශීය යාන්ත්‍රණ සකස් කිරීමටත්, එය ඒ හැටියෙන් පිලිගැනීමට හා එයට අනුගත වීමට සුදුනම් විය යුතුය යන්න තීරණයෙන් අසන්නට ලැබෙන ජනප්‍රිය කතිකාව බවට පත්වී තිබේ. එසේ වෙතත්ල නව ලිබරල් ධනේෂ්වර ක්‍රමය තුළ කේන්ද්‍ර-පරිවාර දූව්‍යනය (Centre-periphery Polarization) තවදුරටත් සක්‍රීය වී පවතින බව පිළිගත යුත්තකි. තෙවැනි ලොව යනුවෙන් හඳුනාගන්නා රටවල් බණ්ඩ ද ඇතුළත්ව සමස්ත පර්යන්තය ම මෙකී ගෝලීය ධනේෂ්වර හා දේශපාලනික ප්‍රවාහයේ අවාසි සහගත තත්වයන් භුක්ති විඳිනු ලබයි. බහුජාතික සමාගම් ප්‍රමුඛ කේන්ද්‍රීය ආර්ථික ව්‍යුහ විසින් ඉටුකරනු ලබන්නේ මෙකී ගෝලීය බල දේශපාලනයේ අවශ්‍යතාවයි. මෙම කේන්ද්‍රීය බල දේශපාලනය වර්තමානය වනවිට බොහෝක් සුක්ෂමද යන්න තහවුරු වන්නේ අති මහත් බහුතර පර්යන්ත වාසීන් විසින් එය ඉතා සාදරයෙන් පිළිගෙන ඇති බැවිනි. මෙම ගෝලීය යථාර්තය පිටු දැකීම කෙසේ වෙතත්, අඩුතරමෙන් කේන්ද්‍රය කෙරෙහි වන පරායත්තතාව අවම කර ගැනීමට, වඩා යෝග්‍ය ක්‍රමය වන්නේ දේශීය ඥානය අවිධි කර ගැනීමයි. මෙය ගෝලීය දේශපාලනය තුළ කිසියම් ශක්තිමත් ස්ථාවරයක් ගොඩනගා ගැනීමට ඉවහල් වන්නකි. අනෙක් අතට දේශීය වශයෙන් ශක්තිමත් ආණ්ඩු පවත්වාගෙන යාම සඳහා ද දේශීය ඥානය යොදගත හැකි වේ. සුළු උද්භරණයක් වශයෙන්ල මෑත ඉතිහාසය පුරාම ශ්‍රී ලංකාවෙන්, අසල්වැසි ඉන්දියාවේ හා බංග්ලාදේශයේත් පවතින හා පැවැති රජයන් පෙරලා දැමීමට හා ඒවා කෙරෙහි මහජන කලකිරීම නංවාලීමට බලපෑ සාධක අතරල පෙහොර මිල ගණන් ඉහල යාම දැක්විය හැකිය. සමස්ත ලෝකයේම කෘෂි බෝග, කෘමි නාශක හා කෘත්‍රීම පොහොර නිෂ්පාදනයෙහි අධිකාරය බහු ජාතික සමාගම් කිහිපයක් විසින් නතුකර ගෙන සිටී (උදා: Monsanto, DuPont, Dow, Syngenta, Bayer සහ BASF යන ආයතන හය පමණක් ගෝලීය කෘමි නාශක නිෂ්පාදන අලෙවි අධිකාරයෙන් 75% ක් අත්පත් කරගෙන සිටී). තවදුරටත් වර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් සහිත ඉහත කී රාජ්‍යයන්වලට සෑම විටම ස්වකීය කෘෂිකර්මාන්ත සුභසාධකවාදී

ක්‍රමයක් තුළ පවත්වාගෙන යා හැකි නොවේ. අවශ්‍ය කරන දේශපාලනික ශක්තිමත්භාවය හිමිවන්නේ නම්, පොහොර, බෝග වර්ග හා තාක්‍ෂණය සම්බන්ධ දේශීය ඥානය යොදාගැනීමේ විභවතාව ඉතා ඉහල බව අධ්‍යයන මගින් තැවත තැවතත් තහවුරු කොට තිබේ (McGregor, 2001., Blaster, 2001). අනෙක් අතට, මෙතෙක් කලක් ආර්ථික වාඩි ත්‍යාස හා ඒ හා සම්බන්ධ කතිකාවන් ගොඩ නැඟුනේ බටහිර ආකාරයේ සංවර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීමේ පරමාදර්ශය පදනම් කොටගෙන හා එකී ආර්ථිකයන් ආකෘති වශයෙන් සෘජුව “සංවර්ධනය වෙමින් පවතින” කලාපයට ආරෝපණය කිරීමේ ප්‍රවේශ වශයෙන්ය. එසේ වෙතත්, වර්තමානයේදී තාක්‍ෂණික වශයෙන් දියුණු රටවල් වෙතින් ම ජනනය කරන ලද ගෝලීය වශයෙන් බලපාන සංකීර්ණ පාරිසරික ගැටලු හමුවේ, මහපොළවට ඔරොත්තු දෙන ආකාරයේ සංවර්ධනයක් පිළිබඳ හඬක් මතු වෙමින් පවතින බව නොතකා හැරිය නොහැක්කකි.

පාරම්පරික දැනුම තිරසාර සංවර්ධනයක් සඳහා බෙහෙවින් ම උචිත ප්‍රවේශයක්ය යන්න අවධාරණය කරන විද්වතුන් විශාල ප්‍රමාණයක් වර්තමාන ශාස්ත්‍රීය සංවර්ධන කතිකාව තියෝජනය කරනු දැක හැකිය. උදාහරණ වශයෙන්, McCorkle (1994:35-36) සංවර්ධන කාර්යයන්හිදී දේශීය දැනුම යොදා ගැනීමේ වාසි සමූහයක් පෙන්වාදීමට උත්සාහ දරයි. ඔහු දක්වන මූලික කරුණු අතර,

- අවධානය අවම වීම
- ආදයම් උත්පාදනය
- අවම මිල
- දැනට පවත්නා දැනුම ප්‍රයෝජනයට ගැනීම
- ශ්‍රම පිරිමැස්ම
- දැනට ක්‍රියාත්මක (භාවිත) ක්‍රමවේදයන්ට සමගාමී වීම
- වටහා ගැනීමේ පහසුව
- නිෂ්චිත කාලරාමුවක් තුළ සංදෘෂ්ටික ප්‍රතිඵල පෙන්වීම
- බහුවිධ අවශ්‍යතා සපුරාලීම
- ප්‍රජා විශ්වාස ද ඇතුළත්ව කිහිප ආකාරයකින් ප්‍රජාවගේ කැමැත්ත ලබාගත හැකිවීම
- රස පිළිබඳ රුචිකත්වය හා පෝෂණය පිළිබඳ විශ්වාස ආදී වූ ප්‍රජා මූලික කරුණු හා බද්ධව පැවතීම

යන ඒවා වෙති.

බටහිර ජාතීන් විසින් දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ අපනයනය පදනම් කරගත් වැවිලි ආර්ථිකය හඳුන්වා දීමෙන් දේශීය කර්මාන්ත වලට සැලකිය යුතු හානියක් සිදුවූ බව තොරහසකි. එසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලාංකේය කෘෂිකර්මාන්තය සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලීමේදී එය ක්‍රමානුකූලව දේශීය භාවිතාවන්ගෙන් ගිලිහී යාම ආරම්භ වන්නේ නිදහසෙන් පසු එළඹී පළමු දශකයෙහි මුල් වකවානුවෙහි පටන්ය. 1951 දී ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි ප්‍රතිසංස්කරණ හා සංවර්ධනය සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර බැංකු නියෝජිත කණ්ඩායමේ නිර්දේශය වූයේ, ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනය වේගවත් කිරීමට නම්, සාම්ප්‍රදයික ක්‍රමෝපායන්ගෙන් ඉවත් වී වඩා ශ්‍රම සුක්‍ෂම හා ඵලදායී නිෂ්පාදන ක්‍රම වලට පිවිසිය යුතු බවයි. ඒ සඳහා ඔවුන් විසින් සෘජුව ම දේශීය නොවන හා ආගන්තුක කර්මාන්ත සමූහයක් නිර්දේශ කරන ලදී. උදාහරණ වශයෙන් ල යකඩ හා වානේ කර්මාන්ත, පොහොර (කෘත්‍රීම) හා රෙදි කර්මාන්ත, ආදිය නිර්දේශ වූ අතර ල කෝස්ටික් සෝඩා, DDT වැනි රසායන නිෂ්පාදන, කඩදැසි නිෂ්පාදන කර්මාන්ත හා එළවළු තෙල් නිෂ්පාදන ආයතන ආදිය ස්ථාපනය කිරීම සඳහා සුදුසු භූගෝලීය කලාප ද හඳුනා ගන්නා ලදී

(Dias,1987). ජාත්‍යන්තර බැංකුවේ (IBRD) නිර්දේශයන් සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව, තත්කාලීන ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් අදාළ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ශක්‍යතා නිරීක්‍ෂණය සඳහා 1953 දී තවත් කොමිසමක් (Gunaseena de Zoysa Commission) පත් කරන ලදී. කවරාකාරයෙන් වුවද, අවසාන නිගමන හැටියට සම්ප්‍රදයිකව පවත්වාගෙන ආ වි මෝල්, යකඩ කර්මාන්ත, වඩු කර්මාන්ත, සෙරමික් නිෂ්පාදන ආදිය මුළුමනින් ඇවර කිරීමට තීරණය වූ අතර, ආගන්තුක කර්මාන්ත සමූහයක් ස්ථාපිත කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. ඇතැම්විට, ඉහත කී නිර්දේශ දේශීය ආර්ථිකය තඟා සිටුවීමේ යහපත් වේතනාවෙන් සිදුකරන ලද්දේය යන ස්ථාවරයෙහි සිට වීමට බලපානු ලැබුවද, ඒවා ක්‍රියාත්මක වූයේ මුළුමනින්ම දේශීය ඥානය හා වටිනාකම් බැහැර කෙරෙන ආකාරයකිනි. විශේෂයෙන්, වී ගොවිතැන හා සෙසු කෘෂි ක්‍ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් මෙම ප්‍රතිපත්ති බෙහෙවින් විනාශකාරී අයුරින් බලපාන ලදී. මෙම තත්වය තරමක් අතිශයෝක්තියෙන් වුවල අප්‍රකටව පැවති මතවාදය වූයේ “ශ්‍රී ලංකාවේ අවසාන මී ගවයා දෙහිවල සතුන් වත්තයටත්, අවසාන නගුල කොළඹ කටුගෙයටත්” යැවීමට මෙයින් මාර්ගය සැකසුණු බවයි.

වී ගොවිතැන සම්බන්ධයෙන් බෙහෙවින් ඉදිරියෙන් සිටින මැලේසියාවටත්, එසේම සාරවත් වී ගොවිතැනකට හිමිකම් කියන මියන්මාරයටත් ඉංග්‍රීසි හෝ අධිරාජ්‍යවාදී පාලනයක් යටතේ මෙවැනි ඉරණමකට ගොදුරු වීමට සිදු නොවූ බවට කරුණු ඉදිරිපත් වේ (Oshima, 1993). මෙහිදී අප නගන තර්කය වන්නේ, සම්ප්‍රදයික කර්මාන්ත නවීකරණයන් යටතේ වුවද පාරම්පරික දැනුම සමඟින් වඩා සුභවාදී සහ පරිසර හිතකාමී ලෙසින් පවත්වාගෙන යා හැකි හා යා යුතු බවය. පාරම්පරික ගොවීන්, ඒ ඒ දේශයන්ට ආවේණික කෘෂි වන වගා, ශාඛ හා සත්ව වර්ග පිළිබඳ පරිපූර්ණ දැනුමකින් හෙබි බවට අවශ්‍ය තරම් කරුණු ඉදිරිපත් වේ. මෙක්සිකෝවේ යුටාකාන් අර්ධද්වීපයෙහි පාරම්පරික මායා සමාජ සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනය කරන ලද Hellier සහ තවත් අය (1999) ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට, සාම්ප්‍රදයික මායාවරුන් එළවළු වගා ක්‍රම භාවිතාත්මක වශයෙන් වර්ග අටකට විශේෂීකරණය කිරීමට තරම් දැනුමෙන් යුක්තව සිටියහ. සෝමාලි ජාතික පාරම්පරික එඩේර ගෝත්‍රිකයන් ස්වකීය ඔටු ගොවිපල ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනවලින් ලැබෙන ආර්ථිකයෙන් ස්වයංපෝෂිතව සිටි අතර, ඔටු කිරි පාරිභෝජනය මඟින් සියුළු පෝෂණ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට ඔවුහු සමත් වී සිටියහ. “එක් ඔටු කිරි උගුරකින් දවස් භාගයක් ජීවත් විය හැකිය” (A mouthful of Camel's Milk Keeps you going for half a day) වැනි සාම්ප්‍රදයික ප්‍රකාශ ස්වදේශිකයන්ගේ පෝෂණය පිළිබඳ දැනුම මනාව තහවුරු කරයි (Puffer,1995).

අප විසින් 2016 වසරේදී අනුරාධපුර මහ විලව්වය ප්‍රදේශයේදී සාම්ප්‍රදයික හේන් ගොවිතැන හා එහි නව ප්‍රවනතා සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද ක්‍ෂේත්‍ර අධ්‍යයන වලදී, පාරම්පරික වගා ක්‍රම බැහැරකොට අවිධිමත් ලෙස නව වාණිජ බෝග හඳුන්වාදීම, රසායනික පොහොර භාවිතය හා රසායනික කෘමිනාශක ආදිය භාවිතයට හුරුවීම නිසා, මඳ වශයෙන් නොව, මුළුමනින්ම හේන් ගොවිතැන හා ස්වදේශික ජන ජීවිතය බිඳ වැටී ඇති ආකාරය තහවුරු වීණ. ප්‍රදේශය පුරා වකුගඩු ආශ්‍රිත රෝගවලින් පෙළෙන ජනගහනය ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය

වී තිබේ. වකුගඩු රෝගය හා කෘත්‍රිම පොහොර හා වල් නාශක භාවිතය අතර සම්බන්ධතාව පිළිබඳව බොහෝ අධ්‍යයන සිදු කෙරී හා සිදුවෙමින් පවතින අතර, ඒවා තවමත් උපනාස මට්ටමේ පවතින නිසා ඒ සම්බන්ධ අවසාන තීරණයන්ට එළඹීමට අපගේ අධ්‍යයන ප්‍රමාණවත් නොවන බව පිළිගත යුක්තකි. එසේ වෙතත්, එකී ක්‍රියාදාමය හා සම්බන්ධ සමාජ-ආර්ථික සාධක බෙහෙවින් සංකීර්ණ හා ගැටළු සහගත බව ප්‍රත්‍යේක අධ්‍යයන සමූහයක් මඟින් තහවුරු වීණ.

පාරම්පරික හේන් ආශ්‍රිත බෝගයන් වන, මෙතේරි, කුරක්කන්, මෑ, කවුපි, මිරිස් ආදී කිසිවක් දක්නට නොවූ අතර, සමස්ත ප්‍රදේශයේ ම හේන් ගොවියන් හැඩ ගැසී සිටියේ වෙළඳපල බෝගයක් ලෙස වඩා සාර්ථක ප්‍රතිඵල අත්කර දෙන ආදේශක හා ආනයනික බෝගයක් වන බඩ ඉරිඟු වගාව සඳහාය. වැඩි මුදලක් උපයා ගැනීම සඳහා වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම අතිවාරය වන බැවින්, ගොවීන් පෙළඹී සිටියේ තමන් සතු සීමිත ඉඩම් ප්‍රමාණය තුළ හැකි පමණ අස්වනු තර කර ගැනීමට ය. ඒ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා කෘත්‍රිම පොහොර භාවිත වූණි. අවිධිමත් ලෙස තෝරාගන්නා ලද ගොවීන්ගෙන් විමසන ලද විටදී තහවුරු වූයේ, වගා භූමි ප්‍රමාණයට කොපමණ වල් නාශක හෝ පොහොර භාවිත කළ යුතුද යන්න කිසිවෙකුත් නොදැන සිටි බවයි (කේන්ද්‍ර අධ්‍යයන දත්ත - 2016). එසේම, සාම්ප්‍රදායිකව ස්වකීය හේන් ගොවිතැනේ යැපුණු ජනතාවල නව බෝග (බඩ ඉරිඟු) වගාවත් සමඟ ස්වකීය ඉඩම් වලම කුලීකරුවන් බවට පත්ව සිටියහ. බඩ ඉරිඟු වගාවෙහි වෙළඳපල අධිකාරය වෙළෙන්දන් කිහිප දෙනෙකු වෙත සීමා වී පැවතිණ. කාලීන හා ස්වාභාවික ව්‍යසන හමුවේ සමස්ත ප්‍රජාවම දැඩි දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන තත්වයට පත්ව සිටි අතර, ඒ අනුසාරයෙන් සමස්ත සමාජ පර්යාය ම බිඳ වැටුණු ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කරයි.

අලුතෙන් හඳුන්වා දුන් හෝ ගොවීන් විසින් හඳුනාගත් නවීන වගා ක්‍රමයක “වික්‍රමය” නිසා සමස්ත ප්‍රදේශයේම පාරම්පරික ජීවන ක්‍රමය බිඳවැටී ඇති ආකාරය දැක්වෙන ප්‍රත්‍යේක අධ්‍යයන සමූහයක් ඔයාමඩුව ප්‍රදේශය ආශ්‍රයෙන් පෙන්වා දිය හැකිය. හේන් ගොවිතැනට අමතරවල එදිනෙද අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා කිරි ගවයන් ඇති කිරීම ප්‍රදේශය තුළ සාමාන්‍ය වශයෙන් සිදුවේ. ප්‍රදේශයට ආවේණික වියලි කාලගුණය නිසා දැඩි නියං කාල වලදී දේශීය තණ බිම් ශීඝ්‍රයෙන් ක්‍ෂය වී යන නිසා (අලුතෙන් හඳුන්වාදුන් හෝ) ගොවියන් විසින් හඳුනාගත් ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් වැඩෙන තෘණ වර්ගයක් (Maximum Panicum) ඒ සඳහා ආදේශ වී තිබේ (ගොවීන් විසින් මේවා මාතාල රට තණකොළ, ගිනි තණකොළ ආදී නම් වලින් හඳුන්වන ලබති). දේශීය වල් වර්ග පහසුවෙන් මර්ධනය කළ හැකි වුවද, ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන හා තද මුල් පද්ධතියකින් යුත් ආදේශක තෘණ විශේෂය පාලනය කිරීමට බාහු බලය (උදලු ගෑම) කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් නැත. ඒ සඳහා විකල්ප වශයෙන් ගොවියන් විසින් හඳුනාගන්නා ලද්දේ (හෝ ඔවුන්ට හඳුන්වා දෙන ලද්දේ) කෘතිම වල් නාශක භාවිතයයි. මෙම රසායනික වල් නාශකය (Glyphosate) බෙහෙවින් ප්‍රබල වන අතර, ප්‍රදේශය පුරා වකුගඩු රෝගය ව්‍යාප්ත වීමත් සමඟ රජය මඟින් ඒවා භාවිතය තහනම් කරන ලදී. වර්තමානයේදී සමස්ත ප්‍රදේශය පුරා දැකිය හැකි වන්නේ හඳුන්වා දෙන ලද ගිණි තණ හෙවත් මාතා මඟින් ආක්‍රමණය කොට ඇති ගොවිබිම් සමූහයක් පමණි.

“මේවා එක්ක හැප්පෙන්න උදැල්ලකට බෑ. පඳුරකට කිට්ටු කරන්න බෑ ඒවායේ බුව ගැවුණ තැන කසනවල දැවිල්ලයි”.

ඒ එක් ගොවියකුගේ ප්‍රකාශයකි. ඉතා දිගු

කාලයක් නොවෙතත්, කිසියම් කාල පරාසයක් තුළ සිදු වූ මෙම විපර්යාසය නිසා සමස්ත ප්‍රදේශයේම පාරම්පරික ජීවන ක්‍රමය ඇණහිට තිබේ. බොහෝ පාරම්පරික ගොවියන් ස්වකීය ජීවන පවත්වාගෙන යාම සඳහා තගරයට හා වෙනත් ප්‍රදේශ වලට ශ්‍රමිකයන් වශයෙන් සංක්‍රමණය වෙමින් සිටිති. මෙයට අමතරව, ගොවීන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ, සාම්ප්‍රදායික හේන් වගාවත් සමඟ අතිරේක ආදායමක් ලබාදුන් ඉබේ වැවෙන තුඹ කරවිල, පලා වර්ග හා අනෙකුත් බොහෝ දේ මුළුමනින්ම වඳ වී ගොස් ඇති බවයි.

“මෙහේ හිටපු කුරටියොල සමනල්ලුල සමහර කුරුල්ලො වඳවෙලො ම ගිහිනල පොලොව අඩි දෙක තුනක් හැරුවත් එක ගැඩවිලෙක් ඇහැට පේන්න නෑ”

තවත් ගොවියෙකු සිදුව ඇති පරිසර හානිය තේරුම්ගෙන ඇති ආකාරයයි.

උදහරණ වශයෙන් දක්වා ඇත්තේ, ආදේශක තාක්‍ෂණ හා කෘෂි ආකෘති වල දේශීය නොගැලපීම තහවුරු කෙරෙන අතිශයින් පටු ප්‍රකාශනයක් පමණි. දේශීය කෘෂි සංස්කෘතිය හා ඒ හා බැඳුණු වටිනාකම් බොහෝ නූතන කෘෂි උපදේශකවරුන් හා දේශීය නොවන බුද්ධිමතුන් විසින් නිසි පරිදි අවබෝධ කරගෙන නොසිටි බවයි මෙයින් තහවුරු වන්නේ. උදහරණ වශයෙන් වැව යන්න Tank යන ඉංග්‍රීසි ව්‍යවහාරයට අනුව වටහා ගැනීමෙන් සිදුවූයේ එය හුදු ජල සංචිත පවත්වාගෙන යාමට භාවිත වූ මෙවලමක් යන අදහස ස්ථාපනය වීමය. වැවෙහි දේශීය හා සංස්කෘතිමය භාවිතාව මෙයින් බෙහෙවින් ඔබ්බට යන්නකි. අනෙක් විධි මෘෂ්‍මඩ හා අකුරු බෝග නිෂ්පාදනය හා විවිධාකාර වූ සංස්කෘතික පිළිවෙත් සමුදායක් අතර දියවර සැපයීම යන්න වැවක එක් ප්‍රධාන කාර්යයක් පමණි. සාම්ප්‍රදායික වැව මිනිසා සහ පරිසරය අතර තුල්‍යතාව රැක ගැනීමට ඉමහත් කාර්යයක් ඉටුකරනු ලැබීය. පාරම්පරික හේන් ගොවිතැන ද මෙවැනිය. සාම්ප්‍රදායික ගොවියා ස්වකීය අතිරික්ත නිෂ්පාදන යම් තරමකින් වෙළඳපල වෙත යොමු කරන ලද්දේ වුවද, එය හුදෙක් තරඟකාරී වෙළඳපල ජය ගැනීම වෙනුවෙන් සිදු වූවක් නොවේ. එසේ වෙතත්, හුදු වෙළඳපල ම පදනම් කරගත් නූතන හේන් වගා ක්‍රම විසින් එතෙක් පැවැති ස්වයංපෝෂිත (මෙය නූතන ධනේෂ්වර ක්‍රමය වර්ණනාත්මකව කථා කරන බහුභාණ්ඩිකත්වය නොවේ). ජීවන පැවැත්ම බිඳ දමන ලද අතරල වෙතස් ම ආකාරයේ සමාජ පර්‍යන්‍යයක් ගොඩනැගීමට මඟ පාදන ලදී.

නූතන ලෝකයට නූතනත්වයේ පිවිසීමත්, බටහිර යුරෝපීය රටවල සිදු වූ විද්‍යාත්මක විප්ලවය හෙවත් ප්‍රබුද්ධත්වය පහළවීමත් (Renaissance) සමඟ යයි කියනු ලැබේ. නූතන ධනේෂ්වර ආර්ථික ක්‍රමයත්, අධි පරිභෝජනවාදී ජීවන රටාවත් අසීමාන්තික වෙළඳපල පෙළඹවීම්, හා පරිභෝජන අසංතෘප්තිය ආදී වූ සකලවිධ නිර්මිතයන් ලෝකයට උරුමකර දෙන ලද්දේ මෙකී ක්‍රියාවලියේ සෘජු ප්‍රතිඵල වශයෙන්ය. යුරෝපීයානු බහුභාණ්ඩිකවාදය අධිරාජ්‍යවාදයේ විකාශනයත් සමඟ සමස්ත ලෝකය පුරා ව්‍යාප්ත වූ අතර, එයම එකම සංවර්ධන ආකෘතිය වශයෙන් විග්‍රහ කිරීමට බටහිර/ධනේෂ්වර ආර්ථික විද්‍යාඥයන් විසින් සුවිශාල කාර්යභාරයක් ඉටුකරන ලදී. (උදා: W.W Rostow, 1960) මෙම ක්‍රියාවලිය තුළින් සිදුවූ සුවිශාලතම හානිය ලෙසට

ඇතැම් විවාරකයන් පෙන්වා දෙන්නේ ඊනියා මහා පරිමාණ සංවර්ධනය විසින් සකලවිධ ලෝකය තුළම වූ සුළු පරිමාණ හා දේශීය දැ අවලංගු ඒවා බවට පත් කරලීමයි (Schumaker 1975). මෙම, එකම සංවර්ධන ආකෘතිය හමාගිය පර්යන්ත වාසී බොහෝ ප්‍රජාවන් වෙත ඉතිරි වූයේ කල්පවත්නා ඉවිභංගත්වය පමණි. ස්වකීය විරන්තන සමාජ ක්‍රමයට ක්‍ෂණිකව “කඩා පත්වුණු” මෙම නූතනත්වය ඇතැම්විට හතර වන ලෝකයේ ඇතැම් ප්‍රජාවන් තුළ ඇතිකරවනු ලැබුවේ කිසියම් විකෘතියකි. උදහරණ වශයෙන්, නිව්ගිනියානු ප්‍රාථමික ප්‍රජාවන් ආශ්‍රිතව වර්ධනය වූ කාගෝ කල්ට් (Cargo Cult) නම් වූ ආගමික ස්වරූපයක් ගන්නා සමාජ ව්‍යාපාර දැක්විය හැකිය⁴. අප මෙයින් ප්‍රකාශ කිරීමට උත්සාහ දරනු ලබන්නේ, ආනයනික දැනුම නිසා පාරම්පරික දැනුම තුළින් තෘප්ත වූ ජනතාවක් ඉවිභංගත්වයට පත් කරන ලද බවයි. එසේම, අවම හා අවශ්‍යම තාක්‍ෂණයකට පමණක් අවශ්‍යතා සීමාකර ගැනීම නිරයාසයෙන්ම පරිසර හිතවාදී වන අතරම, එය තිරසාර සංවර්ධනයට මංපෙත් විවර කරනු ලබන්නේය යන්නයි.

මේ සා විශාල හා අතිශයින් ජනප්‍රිය සංවර්ධනය හුවා දැක්වෙන ආදර්ශ පාඨ පදනම් කොට ගනිමින් සිදු කිරීමට උත්සාහ දරන ගෝලීයකරණයට නතු වූ පරිසරයක් තුළ කුඩා දේවල් ගැන කථා කිරීමට එක්තරා ආකාරයකින් ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් සේවාභාසයට ලක් වීමක් විය හැකිය. එසේ වෙතත්, නවීකරණය හා අත්වැල් බැඳගතයුතු දේශීය දැනුම පිළිබඳ අපගේ කතිකාව හා පරිශ්‍රමය මුලුමනින්ම හකුලා තබා ගැනීම කළ යුත්තක්ද යන්න නැවත නැවතත් විමසා බැලිය යුතුය. එසේම, දේශීය ඥානය තුළින් තිරසාර සංවර්ධනය කෙරෙහි යොමු වීමේ බුද්ධිමය කතිකාවට සම්මාදම් වීමේ අවශ්‍යතාව නිරන්තර අවධානයට ලක්වීම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වී තිබීම අවධාරණය කළ යුතුව තිබේ. තව දුරටත් සඳහන් කළ යුතු කරුණක් වන්නේ, පාරම්පරික හෙවත් දේශීය ඥානය සම්බන්ධ විද්වත් විවාරයන්හි සාධනීය ලක්‍ෂණ ග්‍රහණය කර ගැනීමත්, දේශීය කර්මාන්ත, කෘෂි කර්මාන්ත, සෞඛ්‍ය විධි ආදිය කෙරෙහි ආසන්න වීමේ අවශ්‍යතාව තදබල ලෙස පැන නැගී ඇති බවයි. එසේම, අන්තයන්ගෙන් ඉවත් වූ හා ධරණීය සංවර්ධනයකට මඟ කියන “මැදුම් පිළිවෙතකට” යාම යුගයේ අවශ්‍යතාවක් බවයි. ඒ සඳහා යුගේ කේන්ද්‍රීය හෝ ධනේෂ්වරවාදී ආකෘතියක් අනුගමනය කරනවාට වඩා, බෙහෙවින් සැතපිලිදියක දේශීය ආකෘතියක් සකසාගත යුතු බවයි. ඒ සඳහා කදිම ආදර්ශයක් අප ජීවත්වන කලාපය තුළින්ම සපයාගත හැකිය. උදහරණ වශයෙන්, ලෝකයේ කුඩාම දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයකට හිමිකම් කියන (ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 1584.9 - 2010 වසර සඳහා) අපල්වැසි භූමිතය ලෝකයේ සත්තුණ්ටි දර්ශකයේ ඉහළින් ම සිටින රාජ්‍යයන් අතර දිගු කලක් තිස්සේ රැඳී සිටි (Bhutan Development Report for UN - 2012). ඇත්ත වශයෙන්, ජාතික සන්තුණ්ටිය ගණනය කිරීම සඳහා භූතානයේ භාවිතයට පැමිණෙන්නේ නූතන ධරණීය සංවර්ධන භාවිතය ආරම්භ වීමටත් පෙර සිටය. එනම්, 1970 ගණන් වලදී හතරවන භූතාන රජු විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අතර,

- සමතුලිත සමාජ-ආර්ථික සංවර්ධනය
- පාරිසරික සංරක්‍ෂණය

4 නිව්ගිනියානු කලාපය තුළ හා ඇතැම් අප්‍රිකානු ගෝත්‍රික ප්‍රජාවන් ආශ්‍රිතව යටත් විජිතකරණය හා ලෝක යුධ තත්වයන්ට සමගාමීව සිදු වූ (Cargo Cult සමාජ ව්‍යාපාර ඉතා හොඳින් වාර්තාකරණයට (documentation) ලක්වී තිබේ. නූතනත්වය සමඟ බැඳුණු විදේශිකයන්ගේ වාණිජ වාදී ක්‍රියාකාරකම් ස්වදේශිකයන් විසින් හඳුනාගන්නා ලද්දේ ඔවුන්ට අනුරූප වූ වෙනත්ම දුෂ්ටකෝණයකට අනුවය. නිව්ගිනියානු ඇතැම් ගෝත්‍රික කණ්ඩායම් අතරට නුහුරු නුපුරුදු පාරිභෝගික භාණ්ඩ පැමිණීම නිසා සුවිශේෂ වූ ආගමික පිළිවෙත් පද්ධතියක් නිර්මාණය වූ ආකාරය මානව විද්‍යාඥයන්ගේ විවාරයට හසුව තිබේ.

- සංස්කෘතිය රැකගැනීම හා ඒ සඳහා අනුබල දීම
- යහපාලන මූලධර්ම ආරක්‍ෂා කර ගැනීම

යන කරුණු අවධාරණය වූ අතර, හුදු ප්‍රකාශනයට වඩා භාවිතාත්මකව ඒවා සමාජගත වූ බවට කරුණු තිබේ. දැනට සමස්ත ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් වනයෙන් වැසී පවතින භූතානයේ අඩු තරමෙන් එය 60% කට වඩා ඉහළ අගයකින් පවත්වාගෙන යාම වර්තමාන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තීන් අතර වේ. පරිසර හානිය තහවුරු කරන කාබන් විමෝචනය අතින් භූතානය බිංදුවක (0) අගයක් වාර්තා කරන අතර, මෑතකදී එහි ප්‍රකාශකයකු (TED TALK - 2016) සාඩම්බරයෙන් ප්‍රකාශ කර සිටියේ ස්වකීය රාජ්‍යය දෙපස පිහිටි විශාල රාජ්‍යයන් වන මහජන චීනය හා ඉන්දියාව විසින් පරිසරයට එක් කරන කාබන් ප්‍රමාණයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් තම පරිසර පද්ධතිය මගින් අවශෝෂණය කිරීමට සමත්ව ඇති හෙයින්, තම රටෙහි කාබන් විමෝචනය සෘණ අගයක් ගන්නා බවයි.

මෙම කුඩා ලිපිය පාරම්පරික දැනුම සම්බන්ධ පරිපූර්ණ විග්‍රහයක් නොවේ. එසේ වෙතත්, අප විසින් අවධාරණය කිරීමට උත්සාහ දරනු ලබන්නේ දේශීය හෙවත් පාරම්පරික දැනුම සම්බන්ධ කතිකාව සඳහා තව දුරටත් විවිධ අංශයන් නියෝජනය කරනු ලබන විවාරකයන්, ශාස්ත්‍රඥයන් මෙන්ම, ප්‍රතිපත්ති සකස්න්නන්ගේ අවධානය යොමු විය යුතු බවයි.

සමුද්දේශ

Agrawal, Arun 2002. Indigenous Knowledge and the Politics of Classification, UNESCO - 2002, Blackwell Publishers.

Anderson, Jane 2004. The politics of indigenous knowledge: Australia's proposed Communal Moral Rights Bill,

Blaser, Mario 2001. 'Way of Life' or 'Who Decides': Development, araguanian Indigenism and the Yshiro People's Life Projects, (Ed: Mario Blaser, Harvey A. Feit and Glenn McRae), In the Way of Development: Indigenous Peoples, Life Projects and Globalization, London and Newyork, ZED Books.

Briggs, J. 2005. The use of indigenous knowledge in development: Problems and challenges, Process in Development Studies, No. 5, Vol. 2, University of Glasgow, Glasgow e-print Service: 99-14.

Brokensha, D., Warren, D.M., Werner, O. 1980. Indigenous knowledge systems and development", *University Press of America*, Washington, D.C.

Dias, Sriyani 1987. Industrialization strategy in Sri Lanka: Recent changes in policy and promotional measures, Sri Lanka Journal of Social Sciences, Vol. 10, No. 1 & 2.

Grenier, Louise 1998. Working with indigenous knowledge: A guide for researchers Canada, International Development Research Centre,

Gordon, Leonie 2003. Frejile Memories: Indigenous Knowledge and Development, ADST MA Program 2003/2004, University of Succex, <https://www.sussex.ac.uk/webteam/gateway/file.php?name=gordon&site=10> (Online retrived 24th August 2016).

Harmsworth, Grath 1999. Indigenous Knowledge and Geographic Information Systems, Business Alert, Vol. 14, No. 1, Jan-Feb 1999: 10-15.

Hellier, A.; A. C. Newton; S. O. Gaona 1999. Use of indigenous knowledge for rapidly assessing trends in bio diversity and conservation. Vol. 8, Netherlands, Kluwer.

- Lanzano, Cristiano 2013. What kind of knowledge is "Indigenous Knowledge"? Critical insight from a case study in Burkina Faso, *Transcience* (2013), Vol. 4, Issue 2, (Online open access 20th May 2016).
- Layton, R. 1989. Who needs the past? Indigenous values and archaeology, Department of Anthropology, University of Durham(Ed), London and Newyork, Routledge.
- Luthfa, Saminia 2006. Debunking the myths of indigenous knowledge: A case study of the Mundi of Bangladesh, A MA thesis, <http://preserve@lehigh.edu> (Online retrived 12th May 2016).
- McGregor, Deborah 2001. Traditional Ecological Knowledge and Sustainable Development: Towards Coexistence, (Ed: Mario Blaser, Harvey A. Feit and Glenn McRae), In the Way of Development: Indigenous Peoples, Life Projects and Globalization, London and Newyork, ZED Books.
- McCorkle, Constance M. 1994. Farmer innovation in Niger, *Studies in Technology and Social Change Series*, No. 21, AMES, IOWA State University Research Foundation.
- Mitra, M. K.; D. C. Roy and S. K. Mishra 1986.
- Moore, Mick, 1985. The State and Peasant Politics in Sri Lanka, Cambridge, Cambridge University Press.
- Oshima, Harry T., 1993, Strategic Processes in Monsoon Asia's Economic Development. Baltimore, Johns Hopkins Press, Baltimore.
- Puffer, Paula 1995. The values of indigenous knowledge in development programmes concerning Somali pastrolates and their camels, CIKARD Associate, IOWA State University.
- Rostow, W. W. 1960, Stages of Economic Growth: Non Communist Menifesto, Cambridge, Cambridge University Press.
- Royal Government of Bhutan 2012. Bhutan: In pursuid of sustainable development, National Report for the United Nation's Conference on Sustainable Development, 2012. (Online retrived, 10th June 2016).
- Schumarker, E.F. 1975, Small is Beautiful: Economics as if People Mattered, New York, Harper and Row Publishers.
- Senanayake, SGJN 2006. Indigenous Knowledge as a Key to Sustainable Development, *The Journal of Agricultural Science*, Vol. 2, No. 1.
- Sillitoe, Paul 1998. The development of indigenous knowledge: A new applied anthropology, *Current Anthropology*, Vol. 39, No. 2, April 1998, The Wenner-Gren Foundation for Anthropological Research, UK.
- Tennakoon, N. Serena 1988 Rituals of Development: The Accelerated Mahaveli Development Program of Sri Lanka, *American Ethnologist*, Vol. 5, No. 2: 294-310.
- United Nations's Permanent Forum on Indigenous Issues 2008. Climate change and indigenous peoples, <http://www.un.org/esa/socdev/unfii/en/climatechange.html>, (Online retrived, 20th May 2016).
- Zurayak, Rami; Faraj el-Awar; Shady Hamadeh, Shalma 2000. Using Indigenous knowledge in land use investigations: A participatory study in semi-arid mountainous region of Lebanon, Berut, Faculty of Agriculture and Food Sciences - America University of Berut.